

Κομμουνισμός και Αρχαιομαρξισμός

Γράφτηκε: 10 Δεκέμβρη 1930 έως Μάρτη 1931

Πρωτοδημοσιεύτηκε: «Σπάρτακος» φύλ. 6, 7, 8-9 1930-1931

Πηγή: «ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ – Κείμενα 1930-1932» Εκδόσεις «Ουτοπία», Αθήνα, Δεκέμβρης 1986

Ψηφιακή μορφή: Βασίλης Φράγκος

HTML: Αντώνης Μεγρέμης για το Αρχείο των Μαρξιστών στο Ίντερνετ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ο αρχαιομαρξισμός είναι ρεύμα που εμφανίζεται ειδικά στο ελληνικό εργατικό κίνημα. Ασθενέστατα μόνο προμηνύματά του συναντούμε στον **«Κομμουνισμό»** και στις αρχές της έκδοσης τους **«Αρχείου Μαρξισμού»**. Η ομάδα του περιοδικού «Κομμουνισμός» συγκέντρωσε στα 1919-1920 - πρώτα χρόνια του επαναστατικού πρωτογονισμού μας - ένα μίγμα από σπέρματα του αρχαιομαρξισμού (Τζουλάτης) και από αριστερά κομματικά στοιχεία (Πυλιώτης), που αυτά στο τέλος επικρατήσανε και διαλύσανε τον «Κομμουνισμό» μέσα στο Κόμμα. Οι πρώτες πάλι εκδόσεις του «Αρχείου Μαρξισμού» δεν είχανε τίποτα το τυπικά αρχαιομαρξιστικό. Στα τέλη 1922 ή το Γενάρη 1923 ο κατόπιν αρχηγός των αρχαιομαρξιστών Γιωτόπουλος, δε θεωρούσε ανώφελο να αγωνίζεται μαζί μας την αναμόρφωση της Κομμουνιστικής Νεολαίας στην Αθήνα.

Ο αρχαιομαρξισμός σαν καθορισμένο ρεύμα - κατά το βαθμό που μπορούμε να μιλούμε γι'αυτόν σαν για ένα καθορισμένο ρεύμα - γεννήθηκε στις αρχές του 1923. Τότε απότυχε οριστικά η προσπάθεια να γίνει κομματικό όργανο το «Αρχείο Μαρξισμού», τότε αποκρυσταλλώθηκαν οι πρώτες αρχαιομαρξιστικές ομάδες στην Αθήνα και εκδηλώθηκε η πρώτη βίαια σύγκρουση τους με τα μέλη της εκεί κομματικής οργάνωσης.

Ο αρχαιομαρξισμός δημιουργήθηκε ιστορικά μέσα σε μία ανοιχτή σύγκρουση προς το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος. Αυτό ήταν από την πρώτη γέννηση και είναι σταθερά μέχρι σήμερα το ένα από τα χαρακτηριστικότερα γνωρίσματα στην εκδήλωση του αρχαιομαρξισμού. Ο αρχαιομαρξισμός είναι ένα ρεύμα βαθύτατα και κυριώτατα αντικομματικό: Ζητεί πρώτα από όλα και με κάθε τρόπο να διαλύσει το Κ.Κ.Ε.

Το δεύτερο χαρακτηριστικό στην εκδήλωση του αρχαιομαρξισμού, που τότε ξεχωρίζει από τις άλλες τάσεις του εργατικού κινήματος τις εχθρικές προς το Κ.Κ.Ε., είναι ότι: ο αρχαιομαρξισμός πολεμά το Κόμμα εν ονόματι του κομμουνισμού, εν ονόματι των ιδεών του Μάρξ και του Λένιν. Έτσι δικαιολογεί ο ίδιος και την ονομασία του. Αυτά είναι τα γνωρίσματα του ρεύματος τούτου **στην εξωτερική του εκδήλωση.**

Μα και στη βαθύτερή του ουσία είναι αδύνατο να εξετάσουμε τον αρχαιομαρξισμό αν δεν τον αντικρίσουμε σαν μία σκιά που παρακολουθεί το Κόμμα σαν παράσιτο μαζί και αντίποδα του Κόμματος, σαν ένα αλλόκοτο - μα που ως τόσο έχει κι αυτό τη διαλεχτική του εξήγηση - ελληνικό Αντι-κόμμα.

Ο αρχαιομαρξισμός είναι τέτοιος ή αλλοιώτικος ανάλογα με την εκτίμηση που κάνουμε για τον αντίποδα του, που σ' αυτόν οφείλει την ύπαρξή του, αφού χάρη σ' αυτόν υπήρξε και υπάρχει, δηλαδή για το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ελλάδας.

Ότι το Κ.Κ.Ε. είναι ένα πολιτικό κόμμα, 12 χρόνια τώρα ζει και παίρνει ένα οποιοδήποτε μέρος στους πολιτικούς αγώνες της χώρας, είναι κάτι αδιαφιλονίκητο. Φανερό είναι επίσης πως το χαρακτήρα ενός πολιτικού κόμματος δεν τότε καθορίζει ούτε η κάθε φορά οργανωτική του κατάσταση (δε λέω η οργανωτική του μορφή, γιατί τούτη είναι πραγματικά ένα από τα σημάδια, για το χαρακτήρα του κόμματος), ούτε πάλι αριθμητικές πράξεις πάνω στις νίκες και στις ήττες, στις επιτυχίες και στις αποτυχίες που εσημείωσε στη ζωή του το κόμμα αυτό. Τον ιδιαίτερο χαρακτήρα μιας πολιτικής οργάνωσης τον καθορίζει η ιδιαίτερη τοποθέτηση της πάνω στο στίβο του αγώνα των τάξεων γενικά.

Από την άποψη αυτή το Κ.Κ.Ε. ακόμη και από την πρώτη του εμφάνιση ως Σοσιαλιστικό Εργατικό (Κομμουνιστικό) Κόμμα είναι: 1.κόμμα της εργατικής τάξης, 2.το κόμμα των ελλήνων εργατών, 3. ένα κόμμα επαναστατικό (το τελευταίο, μετά την οριστική απομάκρυνση της σοσιαλιστικής δεξιάς του στα 1923).

1. Είναι, πρώτα, κόμμα **προλεταριακό**. Όχι απλώς και μόνο γιατί ιδρύθηκε από ένα τμήμα, το πιο συνειδητοποιημένο ταξικά, του ελληνικού προλεταριάτου και μέχρι και σήμερα παρά όλες τις οργανωτικές του παλίρροιες, παρ' όλη την εισχώρηση σ' αυτό στοιχείων λουμπεν-προλεταριακών, λουμπεν-προσφυγικών και μικροαστικών που σήμερα μάλιστα παίζουν τόσο σημαντικό ρόλο στην ηγεσία του, ως τόσο διατήρησε δίχως αμφιβολία μία σύνθεση

μελών προλεταριακή. Μα και - κυρίως - επειδή η προσπάθειά του αφιερώθηκε αποκλειστικά στη συνδικαλιστική και πολιτική οργάνωση των ελλήνων εργατών, στην αποσπασή τους από τις αστικές επιρροές και ταξική του συνειδητοποίηση, στην κινητοποίηση τους σε πάλη ενάντια στην ελληνική μπουρζουαζία. Δεν υπάρχει πανελλήνια, τοπική ή κατ' επάγγελμα συνδικαλιστική οργάνωση με κάποιους αγώνες τελεσφόρους ή ανεπιτυχείς για τα ζωτικά συμφέροντα των ελλήνων εργατών που στην ίδρυση της και στην κατοπινή της δράση να μην πρωτοστάτησε το Κ.Κ.Ε. με τους αγωνιστές του. Κι' αυτή η ανέκαθεν ρεφορμιστική στην επίσημή της κατεύθυνση Π.Ο.Σ. στάθηκε δημιούργημα αποκλειστικά της γενικής οργανωτικής πνοής που εμφύσησε το Κ.Κ.Ε. ανάμεσα στο προλεταριάτο στα 1918-1921, και η ενδοξότερή της δράση για τα συμφέροντα των σιδηροδρομικών συμπίπτει με την περίοδο όπου η ισχυρότατη μέσα σ' αυτή αριστερή αντιπολίτευση των οπαδών του Κ.Κ.Ε. ενσάρκωσε και κατηύθυνε γερά την πίεση της μάζας των σιδηροδρομικών πάνω στον μεγάλο αυτόν μα δυσκίνητο συνδικαλιστικό οργανισμό. Το ίδιο αληθεύει και για τη Ναυτεργατική Ομοσπονδία. Το μοναδικό τμήμα της εργατικής τάξης που βρέθηκε έξω από την ακτίνα της οργανωτικής προσπάθειας του Κ.Κ.Ε., οι φορτοεκφορτωτές, έμειναν έρμαιο των εργατοκαπήλων και σοσιαλεργολάβων (τύπου Καλομοίρη), αποτέλεσαν το κέντρο της κακοηθέστερης μορφής αστικής επιρροής πάνω στους εργάτες και χτες δώσανε το μοναδικό μαζικό στήριγμα στο έργο του εκφυλισμού του ανώτατου επαγγελματικού οργανισμού των εργατών (μετατροπή της Γ.Σ.Ε. σε παράρτημα του κρατικού μηχανισμού). Κατά διαστήματα όπου κάτω από τα χτυπήματα της αστικής καταπίεσης και κάτω από την εντύπωση νωπών ηττών ο αγώνας της εργατικής τάξης εκόπαζε προσωρινά, ένα πάντα τμήμα του ελληνικού προλεταριάτου ύψωνε ηρωικά τη σημαία της αδιάλλακτης πάλης των τάξεων, το πιο βαθιά αφοσιωμένο στο Κ.Κ.Ε., οι 50.000 καπνεργάτες. Και, επιτέλους, αν τα δικαστήρια και φυλακές και τα ξερονήσια της ελληνικής μπουρζουαζίας γνώρισαν μέχρι σήμερα εργάτες και διανοούμενους που με αυταπάρνηση δέχτηκαν να θυσιαστούν για τα ιστορικά συμφέροντα του προλεταριάτου - και γνώρισαν χιλιάδες τέτοιους μέσα στην τελευταία 12ετία - όλοι αυτοί, ανεξαιρέτα όλοι, με τη σημαία του Κ.Κ.Ε. πολέμησαν και αυτό τους ενέπνευσε τον ανώτερο ενθουσιασμό της αυτοθυσίας.

Τα γεγονότα αυτά τα αγνοούνε μόνον οι φανατικοί εχθροί του προλεταριάτου, οι πολιτικοί συκοφάντες και οι ανόητοι. Ακόμη μπορούν να τα παραγνωρίζουν και ερασιτέχνες της επαναστατικής πολιτικής από το εξωτερικό, που περνώντας για λίγες μέρες από την Ελλάδα θα επιθυμούσανε τυχόν για συμπλήρωση των περιηγητικών τους εντυπώσεων να ρίξουνε και μία από τις συνηθισμένες τους ανεύθυνες ματιές στο ελληνικό προλεταριακό

κίνημα. Στην τελευταία κατηγορία μου φαίνεται πως ανήκει και ο ψευδώνυμος Ray που τις περιηγητικές εντυπώσεις του από την Ελλάδα τις δημοσίευσε σε πρόσφατο φύλλο του το όργανο της Γαλλικής Κομμουνιστικής Λίγκας (Αντιπολίτευση). Οι ενδιαφέρουσες αυτές εντυπώσεις, καθώς είναι γνωστό, συνοψίζονται στο ότι το παρελθόν του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος είναι περίπου μία προδοσία και το παρόν του σχεδόν μηδέν. Εκείνο που καταπλήσσει δεν είναι βέβαια τόσο η κατάφωρη αντίφαση των ερασιτεχνικών αυτών εντυπώσεων προς τον τίτλο της εφημερίδας που τις δημοσίευσε («Verite»-»Αλήθεια»), όσο η διαπίστωση ότι το Προσωρινό Διεθνές Γραφείο της Κομμουνιστικής Αντιπολίτευσης βασίστηκε πάνω σ' αυτές για να πάρει μία θέση απέναντι στο ελληνικό ζήτημα και να χρησιμοποιήσει μεθόδους που δημιουργούνε μία **πρωτοφανή πολιτική σύγχυση** και που κάθε οπαδός του «Σπάρτακου» οφείλει να τις απορρίψει ως απόλυτα απαράδεκτες.

2. Το Κ.Κ.Ε. είναι το **μοναδικό εργατικό κόμμα** στην Ελλάδα. Αν μπόρεσε να διατηρήσει το πολιτικό μονοπώλιο και να ματαιώσει αλλεπάλληλες απόπειρες για δημιουργία άλλων εργατικών κομμάτων στη χώρα, τούτο τελικά δε μπορεί να οφείλεται παρά στον αδιάρρηκτό του δεσμό με την εργατική τάξη και τις ιστορικές της τύχες. Όποιος μηχανικά θα ζητούσε να εξηγήσει το φαινόμενο με τη Ρωσική Επανάσταση και με την «ενίσχυση της Μόσχας» ^[A] δε θα έχει κατανοήσει ότι κατά τίποτε απολύτως δε μειώνεται η αξία του Κ.Κ.Ε. σαν κόμματος με δικές του, αυθύπαρκτες ελληνικές ρίζες και πολιτικές βάσεις από το γεγονός ότι ο οριστικός σχηματισμός του ελληνικού προλεταριάτου είναι μεταπολεμικός και ότι, στη χώρα μας, με τις αλληλοδιάδοχες πολεμικές της περιπέτειες και το προσφυγικό ζήτημα, η μεταπολεμική κρίση και η απαθλίωση των εργαζομένων μαζών στάθηκαν διαρκέστερες, οξύτερες και πιο δυσανάλογες προς την αντοχή του αστικού οικονομικού μηχανισμού της. Αυτά είναι τα αντικειμενικά δεδομένα που έκαμαν ώστε το ελληνικό εργατικό κίνημα να βρίσκεται εξαρχής του βαθύτατα επηρεασμένο από την ψυχολογική και ιδεολογική τάση προς την Επαναστατική Διεθνή. Αυτός είναι κι ο βασικός λόγος που αποτύχανε όσοι διεκδικήσανε το πολιτικό μονοπώλιο από το Κ.Κ.Ε. μέσα στους εργάτες. Δεν πρόσεξαν πως όλο το ταξικό συνειδητό και πολιτικά μάχιμο τμήμα του ελληνικού προλεταριάτου είναι από αναγκαιότητα ιστορική και αντικειμενική κάτω από την ακτινοβολία της Οχτωβριανής Επανάστασης, της Γ' Διεθνούς και του εθνικού της τμήματος στην Ελλάδα. Έξω από τον κύκλο της ακτινοβολίας αυτής δεν υπάρχουν έλληνες προλετάριοι με συνείδηση τάξης. ^[B]

3. Τέλος, το Κ.Κ.Ε. είναι **ένα επαναστατικό κόμμα**. Όχι μόνο η καθαρά προπαγανδιστική του εργασία και η πολιτική ζύμωση που διεξάγει, μα και η πολιτική του δράση γενικά και οι μέθοδοι - σωστές ή σφαλερές κάθε φορά - που χρησιμοποιούσε πάνω στη δράση αυτή, αποτελούν μέχρι σήμερα μια καθαρή άρνηση αυτών των βάσεων του καπιταλιστικού καθεστώτος, του ρεφορμισμού και της συνεργασίας των τάξεων. Όταν ο «φιλελεύθερος» κοινοβουλευτικός δικτάτορας (Βενιζέλος) μαζί με τον κ. Ζαβιτσιάνο, εισηγούμενοι τον περιβόητο νόμο για το «ιδιώνυμο», εδήλωναν στη βουλή ότι μ'αυτόν οπλίζουν το αστικό κράτος ενάντια στο Κ.Κ.Ε. ορθά διέβλεπαν το μοναδικό μέσο στη χώρα επικίνδυνο εχθρό του αστικού καθεστώτος.

Υπήρξαν μέσα στο 12χρονο αυτό διάστημα της ύπαρξης του Κόμματος απεργιακές συγκρούσεις και εργατικές εξεγέρσεις σε πανελλήνια κλίμακα που ενσαρκώσανε τον ταξικό ανταγωνισμό προλεταριάτου και μπουρζουαζίας με πρωτοφανή για τα Βαλκάνια επαναστατική οξύτητα (πάνω από 5 μεγάλες πανκαπνεργατικές απεργίες, τρεις πανσιδηροδρομικές, η αιματηρή πανελλαδική απεργία του 1923): Πρωταγωνιστής τους το Κ.Κ.Ε. Είναι χαρακτηριστικό ότι, αντίθετα με την ιστορική προδοσία των ευρωπαϊκών σοσιαλπατριωτικών κομμάτων στο μεγάλο πόλεμο, το Κ.Κ.Ε. ακόμη και στην πρώτη του φάση, ως Σοσιαλεργατικό, κράτησε τη σωστή αντιπολεμική στάση και καταδίκασε τη μικρασιατική εκστρατεία ως αποικιακή ληστρική, παρ' όλη την επαναστατική νηπιότητα. Και τη σποραδική και ανοργάνωτη γενικά αντιμιλιταριστική εργασία των επαναστατών πολεμιστών στο μέτωπο, πάλι το Κόμμα αυτό με τα μέλη του και τους οπαδούς του, αν όχι με τη διοίκησή του, την έκαμε. Η θεωρία του «αμυντικού πολέμου» στη Θράκη (1922) δεν ήτανε του Κόμματος ούτε για μία στιγμή. Έμεινε ατομική γνώμη των κ.κ. Γ. Γεωργιάδη και Άρ. Σίδηρη που βρέθηκαν αμέσως τότε έξω από τις γραμμές του Κόμματος. Είναι ακόμη χαρακτηριστικότερο ότι το Κόμμα αναπτύχθηκε μέσα σε μία διαρκή πάλη ενάντια στις δεξιές τάσεις που πάντοτε ενστικτωδώς το Κόμμα διαισθάνθηκε κι' απόκρουσε τον κίνδυνο τους. Ύστερα τα περισσότερα πολιτικά σφάλματα του Κόμματος βρίσκονται πάνω στην γραμμή του υπεραριστερού και όχι του δεξιού οπορτουνισμού. Επήγασαν όχι από απαράδεκτες υποχωρήσεις μπρος στη μπουρζουαζία και λησμόνημα του τελικού σκοπού, αλλά από απολίτικο επαναστατικό δογματισμό που στένευε τη μαζική βάση του Κόμματος. Κί'αυτό ακόμη το σύνθημα «Αριστερή Δημοκρατία» που οι σημερινοί σταλινικοί ρίξανε στα 1926 και που με την ίδια διαίσθηση το Κόμμα σύσσωμα το απόκρουσε ως οπορτουνιστικό, την αρχική πηγή του την είχε σε μία ανόητα υπερεπαναστατική εκτίμηση της μεταπαγκαλικής κρίσης: γί'αυτούς η πτώση του Πάγκαλου άνοιγε την περίοδο της τελειωτικής επαναστατικής εφόδου για την εξουσία με προσωρινή

μεταβατική φάση σαν εκείνη της «επαναστατικής δημοκρατικής δικτατορίας εργατών και χωρικών» που υιοθέτησαν οι μπολσεβίκοι στα 1905!

Εξ' άλλου, αν η καθαρά οπορτουνιστική γραμμή του μπλόκ Στάλιν - Μπουχάριν στο ζήτημα της αγγλωσσοϊκής επιτροπής, της κινέζικης επανάστασης, των αποικιακών χωρών, της σοσιαλιστικής ανοικοδόμησης γενικά, και η εθνικορεφορμιστική θεωρία του «σοσιαλισμού σε μια μόνη χώρα» έγιναν υπαλληλικά και χωρίς συζήτηση δεχτές από τη σταλινική γραφειοκρατία του Κ.Κ.Ε., όμως, ως τόσο είναι γεγονός ότι από το 1927 κι εδώθε όλες σχεδόν οι πολιτικές αντιδράσεις του Κόμματος στα ελληνικά ζητήματα στάθηκαν κατά βάθος, συνειδητά ή ασυνείδητα, πάνω στη γραμμή εκείνου που στο λεξιλόγιο της Διεθνούς Αντιπολίτευσης λέγεται υπεραριστερός τυχοδιωκτισμός (Aventur-ismus) [\[1\]](#). Σ' αυτόν κυρίως το Κόμμα χρεωστά τις τωρινές του πολιτικές και οργανωτικές απώλειες.

Τέλος η αδυναμία του Κ.Κ.Ε να δώσει μια προλεταριακή λύση στη μικρασιατική καταστροφή, καθόλου δε θα μπορούσε ν' αφαιρέσει τον επαναστατικό χαρακτήρα από το Κόμμα. Οφείλεται κυρίως στη νεαρότητά του, στην ασήμαντή του επαναστατική χαλύβδωση και στην έλλειψη ισχυρού επιτελείου επαναστατών ηγετών. Πολύ μεγαλύτερα κόμματα δε χάσανε σε αντίστοιχες στιγμές τον επαναστατικό τους χαρακτήρα επειδή δε στάθηκαν στο ύψος των επαναστατικών καθηκόντων που έβαζαν μπροστά τους απότομες επαναστατικές καμπές της καπιταλιστικής κρίσης στη χώρα τους (Κ.Κ. της Γερμανίας στο φθινόπωρο 1923, Κ.Κ. της Βουλγαρίας στα 1923-1924). Δεν είναι μοναδικά στην ιστορία των κοινωνικών επαναστάσεων τέτοια φαινόμενα προσωρινής δυσαναλογίας των αντικειμενικών συνθηκών, που έβαλαν πολλές φορές με οξεία μορφή το πρόβλημα της άμεσης επαναστατικής ανατροπής, προς τους συνειδητούς συντελεστές της που δεν είχαν ακόμη ωριμάσει.

Αν όμως το Κ.Κ.Ε., είναι κόμμα της κοινωνικής επανάστασης κι όχι της κοινωνικής μεταρρύθμισης, όμως δε μπορούμε ακόμη να το ονομάσουμε κόμμα μαρξιστικό με όλη τη σημασία που έχει ο όρος, δηλαδή κόμμα που έχει αφομοιώσει στην ιδεολογία και στην πραχτική του την επαναστατική θεωρία του Μαρξ και την επαναστατική μέθοδο του Λένιν. Δεν είχε άδικο ο αντιπρόσωπος της Κ. Διεθνούς στο Έκτακτο Συνέδριο του Νοεμβρίου 1924 σαν έλεγε ότι το Κόμμα κάθε φορά είναι αντάξιο της διοίκησης που 'χει. Και το Κ.Κ.Ε. από το 1927 που επεκράτησε οριστικά η ομάδα της σταλινικής γραφειοκρατίας, απόδειξε πως η διαμόρφωσή του σε ένα αληθινό μαρξιστικό κόμμα βρίσκεται ακόμη μπροστά μας. Ο ιστορικός ρόλος μιας πραγματικά μαρξιστικής αντιπολίτευσης σε τελευταία ανάλυση είναι να υποβοηθήσει και ν α επιταχύνει την

πορεία της τέτοιας διαμόρφωσης του Κόμματος, για την οποία το Κ.Κ.Ε., και μόνον αυτό στη χώρα μας, όπως εξηγήθηκε πιο πάνω, έχει όλες τις υποκειμενικές και αντικειμενικές δυνατότητες.

Θεσσαλονίκη 10-12-1930

Η ΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΜΑΡΞΙΣΜΟΥ

Στο προηγούμενο φύλλο του «Σπάρτακου» εξηγήθηκε για ποιους αντικειμενικούς και υποκειμενικούς λόγους αποτύχανε μέχρι τώρα στην Ελλάδα οι απόπειρες να δημιουργηθεί άλλο κόμμα της εργατικής τάξης που να χτυπήσει το πολιτικό «μονοπώλιο» του Κ.Κ.Ε.

Κάποτε ένας από τους σταλινικούς που διοικούνε το Κόμμα διατύπωσε τη θεωρία ότι μια ελληνική Σοσιαλδημοκρατία θάβγαινε μέσα απ' το Κομμουνιστικό Κόμμα, ενώ στις προοδευμένες καπιταλιστικές χώρες της Ευρώπης, αντίστροφα, ο Κομμουνισμός εβγήκε μεσ' από τη Σοσιαλδημοκρατία. Η θεωρία αυτή έχει, πραγματικά, ένα κόκκο αλήθειας.

Βέβαια, προβληματική αποδείχτηκε η βιωσιμότητα του «Σοσιαλιστικού» ή «Εργατικού» Κόμματος, τα οποία κατασκευάσανε οι κ.κ. Γιαννιός, Γεωργιάδης κ.λπ. και οι απόπειρες των πρώτων ηγετών του Κ.Κ.Ε. να ξαναϊδρύνουν το παλιό Σοσιαλεργατικό Κόμμα ναυαγήσανε οικτρά. Και όμως, μεταβολές στην οικονομική και πολιτική κατάσταση και μεταπτώσεις μέσα στην εργατική τάξη παρόμοιες με εκείνες που στις ευρωπαϊκές χώρες αναζωογονήσανε και ενισχύσανε σημαντικά τη Σοσιαλδημοκρατία μετά το 1923, δεν έλειψαν ούτε από τη χώρα μας: Άμπωτη του επαναστατικού κύματος και της επαναστατικής ψυχολογίας γενικότερα, αλλεπάλληλες ήττες της επαναστατικής πρωτοπορίας, φαινόμενα σταθεροποίησης του καπιταλισμού.

Είναι γνωστό ότι η περίοδος αυτή στη Γαλλία ξαναζωντάνεψε τον χτυπημένο γερά στο Τουρ γαλλικό Σοσιαλισμό, ενώ στη Γερμανία την αναλογία 2:3 κομμουνιστών και Σοσιαλδημοκρατικών ψήφων την κατέβασε μετά το 1924 σε 1:3 (εκλογές 1928), και σε όλες τις χώρες η μεγάλη ήττα – συνθηκολόγηση της γερμανικής επανάστασης το φθινόπωρο του 1923 – που απετέλεσε και την προϋπόθεση της καπιταλιστικής σταθεροποίησης, συνοδεύτηκε από μια depression του εργατικού κινήματος και μια ενίσχυση της Σοσιαλδημοκρατίας. Την ευνοϊκή αυτή για μια Σοσιαλδημοκρατία κατάσταση στην Ελλάδα την ενισχύσανε σημαντικά και τα σφάλματα του Κόμματος, ο πολιτικός τυχοδιωκτισμός των σταλινικών που οδήγησε σε ήττες και η βαθιά εσωτερική κρίση του Κ.Κ.Ε. Ένα τμήμα των εργατών που ήταν μέσα στο Κόμμα ή το

ακολουθούσε ή από τις συνθήκες της εξαθλίωσης άρχιζε με τη βοήθεια της γενικής ζύμωσης του Κόμματος να συνειδητοποιείται ταξικά, σπρωχνότανε τότε από τις νέες αυτές συνθήκες και από την εντεινόμενη πίεση της αστικής αντίδρασης με τα δικτατορικά καθεστώτα προς μια κατεύθυνση του μικρότερου κόπου και της ανωδυνότερης πάλης. Τις τάσεις αυτές στάθηκαν ανίκανες να τις επωφεληθούνε πολιτικά οι ανοιχτές σοσιαλδημοκρατικές απόπειρες. Αυτές αγνοήσανε ολότελα – και μάλιστα ήρθαν σε άμεση σύγκρουση προς την επαναστατική παράδοση του Κ.Κ.Ε. που αυτή εγαλούχησε το εργατικό μας κίνημα από το λίκνο του, και εστηρίχτηκαν σε χρεοκοπημένους προδοτικούς παράγοντες, περισσότερο ή λιγότερο γνωστά στους εργάτες όργανα των εργοδοτών και του κράτους. Ωστόσο όμως οι υποχωρητικές αυτές τάσεις βρήκανε τη διέξοδό τους και πήρανε μια οργανωμένη έκφραση: τον Αρχαιομαρξισμό. Σε μερικές χώρες της Ευρώπης όπου παρουσιάστηκε με κάπως εντονότερη μορφή το φαινόμενο μιας μερικής αναστροφής του επαναστατικού ρεύματος προς τα πίσω, οι τάσεις αυτές αποκρυσταλλώθηκαν σε αρκετά ισχυρά κόμματα που βγήκαν από το Κ.Κ., συνέχισαν την «επαναστατική» εχθρότητα προς την προδοτική παράδοση της Β' Διεθνούς μα έμειναν κι έξω από την 3η Διεθνή (Tranmael Νορβηγία, όπου η Γ.Σ.Ε. έγινε και τμήμα της Κόκκινης Συνδικαλιστικής Διεθνούς – Hoeglund Σουηδία στα 1925).

Στη Ελλάδα οι ίδιες οπορτουниστικές τάσεις είδανε το φως στη σκηνή του εργατικού κινήματος (σωστότερα: στα παρασκήνιά του) με τις αρχαιομαρξιστικές μεταφράσεις του Λένιν στα χέρια. Φαινόμενο αδιαμφισβήτητο. Όλες οι στροφές του εργατικού κινήματος της τελευταίας οκταετίας που έφεραν ενίσχυση της αντίδρασης, της παθητικότητας και των υποχωρητικών τάσεων σε τμήματα του προλεταριάτου, συνδέονται και με μια πρόοδο του Αρχαιομαρξισμού. Η μεγαλύτερη «άνθηση» του Αρχαιομαρξισμού σημειώθηκε κατά την παγκαλική παρανομία μας. Τότε για πρώτη φορά οι σκοτεινές αρχαιομαρξιστικές ομάδες μπαίνουν μονομιάς στη σωματειακή κίνηση, θέτουν τις βάσεις μιας ιδιαίτερης συνδικαλιστικής παράταξης, ταυτόχρονα με την υπεράσπιση στη Γ.Σ.Ε. των κίτρινων Καλομοιροστρατήδων. Παράλληλα, τη συστηματική τροφοδοσία του νέου ρεύματος είχε αναλάβει η ιδεολογική σύγχυση μέσα στο Κ.Κ.Ε., η εσωτερική πολιτική, οργανωτική και μορφωτική νέκρα του, ενισχυμένες ύστερα από την χονδροειδή γραφειοκρατική κατάπνιξη κάθε γνώμης των μελών. Νεοκαταχτημένα προλεταριακά στοιχεία (και μερικά αδιαμόρφωτα παλιά) τ' αποσπούσαν οι περιστάσεις αυτές από το επαναστατικό κόμμα και τα έριχναν σε μια απεγνωσμένη αναζήτηση νέου «επαναστατικού» δρόμου που να ικανοποιούσε καλύτερα τις πολιτικές τους ανάγκες τις γεννημένες από νεοξυπνημένη ταξική τους συνείδηση.

Ο αρχαιομαρξισμός είναι ένα πρωτότυπο ελληνικό υποκατάστατο της σοσιαλδημοκρατίας σε μια περίοδο που το κομμουνιστικό κίνημα δεν έχει ακόμη φτάσει στην οριστική του ιδεολογική αποκρυστάλλωση.

Αυτόν τον εσώτερο χαρακτήρα του ο αρχαιομαρξισμός τον διατήρησε από την πρώτη του γένεση μέχρι σήμερα μέσα από όλες τις αντιφατικότητες και τις αλλόκοτες πρωτεϊκές μεταμφιέσεις του (από την απολιτική «καθαρά μορφωτική» του 1923 μέχρι την τροτσκιστική του 1930).

Σε περίοδο που η εργατική τάξη διεξήγαγε τους μεγαλύτερους αγώνες της ενάντια στη μπουρζουαζία (απεργιακά κινήματα και συγκρούσεις από το 1923 κι ύστερα) και οι ριζικές ανατροπές στην πολιτική κατάσταση (κίνημα Γαργαλίδη, Πάγκαλος, επαναστατική ανατροπή του κλπ.) άνοιγαν στο επαναστατικό προλεταριάτο το πιο ευρύ πεδίο πολιτικής ανάπτυξης, ένας όμιλος από μικροαστούς διανοουμένους, παλιά του Κόμματος και της Νεολαίας, που θέλησαν να είναι άγνωστοι στην εργατική τάξη και δεν πήρανε μέρος σε κανέναν από τους τόσους αγώνες της, επωφελήθηκαν την ευκαιρία και εμάζεψαν έναν αριθμό από μικροαστικά λουμπενπρολεταριακά στοιχεία, μερικούς εμποροϋπαλλήλους και καθυστερημένους εργάτες. Εκαλλιέργησαν ανάμεσά τους όχι καμιά προλεταριακή ψυχολογία και πολιτική συνείδηση επαναστάτη, παρά ένα μικροαστικό κουτσομπολιό και φανατικό μίσος ενάντια στα πρόσωπα του Κόμματος. Εκδώσανε βιβλία του Λένιν σε μεταφράσεις [\[Δ\]](#) και ίδρυσαν μυστικούς «κύκλους μορφωτικούς» όπου edίδασκαν την «οικονομική εξέλιξη» με τρόπο μασονικό και νεφελώδη και χωρίς φυσικά κανένα μαρξιστικό περιεχόμενο. Έστειλαν φανατισμένους λουμπενπρολετάριους με φαλτσέτες και γκλόμπς για να ασκήσουν ατομική τρομοκρατία κατά επαναστατών εργατών οπαδών του Κόμματος συχνά σε στιγμές ακριβώς που οι σύντροφοι αυτοί αντιμετώπιζαν θαρραλέα τα όργανα της αντίδρασης. Κατασκευάσανε ένα μασονικό ιεραρχικό οργανωτικό σχηματισμό μορφής άγνωστης στη θεωρία του εργατικού κινήματος όλου του κόσμου – κι εχώρισαν τα μέλη τους σε κλειστές «ομάδες» και «συνεργεία» έτσι ώστε όχι μόνο η διοίκηση να μην εκλέγεται, όχι ο έλεγχος των μελών νάναι αδύνατος, αλλά ούτε να γνωρίζουν τα μέλη τους αρχηγούς των, όλη δε η οργάνωσή τους να διοικείται από έναν δύο μυστηριώδεις τύπους στην Αθήνα όπως η Μεγάλη Ανατολή της Μασονίας! Στα εργατικά σωματεία μέχρι πέρυσι ακολουθούσανε την εξωφρενική θεωρία της εξαθλίωσης («δεν χρειάζονται σωματεία γιατί θα εμπόδιζαν τη χειροτέρευση της θέσης των εργατών που μονάχη της οδηγεί στον κομμουνισμό!»). Τελευταίως επήραν ενεργό μέρος στα συνδικάτα, μα όχι να

βοηθήσουνε την επαναστατική παράταξη στην κατάκτηση των εργατών υπέρ του Κομμουνισμού, παρά για να ιδρύσουν ξεχωριστά σωματεία (στη Θεσ/νίκη π.χ. τα «Συνεργαζόμενα») για να πολεμήσουν με την ατομική τρομοκρατία ιστορικές οργανώσεις του προλεταριάτου που αδιάφορα από τις σημερινές αδυναμίες τους, έχουνε 15 χρόνων ένδοξους αγώνες στο ενεργητικό τους, όπως το Εργατικό Κέντρο Θεσσαλονίκης, ή για να εμποδίσουνε την οργάνωση των επαναστατών εργατών (απόπειρα διάλυσης του Ιδρυτικού Συνεδρίου της Ενωτικής Γενικής Συνομοσπονδίας) και στο τέλος να προσχωρήσουνε στην Κίτρινη Συνομοσπονδία. Ποτέ στα 8 χρόνια της «δράσης» τους δεν διατυπώσανε μια οποιαδήποτε για την πολιτική κατάσταση γνώμη, ούτε είπανε τι τους χωρίζει από το Κόμμα και σε ποιο σημείο εκτιμούν εκείνοι σωστότερα την κατάσταση και τα καθήκοντα των επαναστατών.

Να μια συνοπτική και σε χοντρές γραμμές εικόνα της αρχειομαρξιστικής οργάνωσης και «εργασίας» μέχρι χτες.

Η «περίοδος μορφώσεως, οργάνωσης και προπαγάνδας» της λικβινταριστικής πλατφόρμας, που την επέβαλε στο κόμμα η σοσιαλιστική δεξιά του, με τη Φεβρουαριανή Συνδιάσκεψη του 1922, στέκει απόλυτα πάνω στην ίδια πολιτική και ιδεολογική βάση με το σύνθημα το αρχειομαρξιστικό «Πρώτα μόρφωση κι ύστερα τ' άλλα». Και οι δύο κινήσεις εκδηλώνουν στο βάθος την ίδια τάση μέσα στο εργατικό μας κίνημα. Αν μπορούσαμε να διατυπώσουμε το πολιτικό πρόγραμμα του Αρχειομαρξισμού μέχρι το Σεπτέμβρη του 1930, αυτό θα περιλάβαινε τρία μόνον άρθρα: 1) Μόρφωση και μόνο μόρφωση. 2) Πόλεμος κατά του Κ.Κ.Ε. με όλα τα μέσα. 3) Ύστερα, δηλαδή όταν θα «μορφωθούν» οι εργάτες (ή τα «στελέχη») και διαλύσουμε το Κ.Κ.Ε. θα ιδούμε τι θα κάνουμε. Δεν υπάρχει έως τότε μια (αριθμ. 1) πολιτική πράξη του Αρχειομαρξισμού που να μας δίνει να υποπτευθούμε ένα τέταρτο άρθρο στο πολιτικό του πρόγραμμα.

Ούτε μπορούμε να βρούμε μέσα στην 8ετία αυτή έστω και μία μόνο πράξη συμμετοχής του αρχειομαρξισμού οποιασδήποτε στους τεραστίους εργατικούς αγώνες της εποχής ή την παραμικρή πράξη αλληλεγγύης του προς τα αθρόα τότε θύματα της αστικής αντίδρασης. Η από τα 1926 κι ύστερα συνδικαλιστική του εργασία είναι ολότελα συντεχνιακοοικονομιστική που συνοδεύεται από τη στερεότυπη διακήρυξη των αρχειομαρξιστών σωματειακών παραγόντων ότι είναι «καθαροί εργάτες και όχι κομμουνιστές ή σοσιαλιστές». Έπειτα θα ήταν πολύ μονόπλευρο να αποδώσουμε την ατομική τρομοκρατία, την ιντιβιντουαλιστική πολεμική κατά του Κόμματος και τη μέχρι το 1926 νιχιλιστική θεωρία της εξαθλίωσης, μόνον στις αναρχίζουσες τάσεις μιας κατηγορίας μικροαστικο-συντεχνιακών εργατών και λουμπενπρολεταρίων: τσαγκαράδες,

οικοδόμοι, εμποροϋπάλληλοι, τραυματίες πολέμου (declasses) που υπερτέρησαν πάντα στη σύνθεση των αρχειομαρξιστικών ομάδων και που η πείρα των άλλων χωρών μας έδειξε πόσο τα στοιχεία αυτά δυσκολεύονται να υποταχτούν σε μια οργανωμένη κολλητιβιστική εργασία. Κοντά σ' αυτά, ο Αρχαιομαρξισμός ίσα-ίσα από την ίδια του τη φύση δε μπορούσε παρά να 'ναι ποτισμένος κυριώτατα από το άσπονδο μίσος στο επαναστατικό κόμμα, φαινόμενο κοινό σε όλες τις μικροαστικές πολιτικές τάσεις του εργατικού κινήματος που βήμα προς βήμα διεκδικούσε από τον κομμουνισμό την επιρροή πάνω στους εργάτες (σοσιαλδημοκρατία). Αυτό ακριβώς κάνει τον αρχειομαρξισμό τόσο συμπαθή στους παλιούς σοσιαλδημοκράτες ηγέτες του Κ.Κ.Ε. που τον θεωρούν ως την αληθινή «ιστορική αντιπολίτευση του Κ.Κ.Ε.» καθώς και στον κ. Γιαννιό που στη «Σοσιαλιστική Ζωή» έσπευσε να χαρακτηρίσει την «Πάλη των Τάξεων» ως το σοβαρότερο εργατικό φύλλο και να καλέσει στις γραμμές του «κόμματός» του τους «τίμιους» αρχειομαρξιστές εργάτες, αντίθετα με το μίσος που φανερώνουν όλοι οι έλληνες σοσιαλδημοκράτες προς την Αντιπολίτευση. Εξάλλου, η θεωρία της εξαθλίωσης στάθηκε στην πρώτη περίοδο του αρχειομαρξισμού μια απλή μανούβρα που σκέπαζε την ανικανότητά του να διεκδικήσει από την επαναστατική παράταξη την ηγεσία της επαγγελματικής πάλης σε ένα οποιοδήποτε κλάδο η σωματείο. Ανάγκη πολιτικής αυτοσυντήρησης σε λίγο ανάγκασε τον Αρχαιομαρξισμό να εγκαταλείψει την αστεία εκείνη μανούβρα και την ακόμη αστειότερή της δικαιολόγηση.

Είναι στη ίδια τη φύση των οππορτουνιστικών τάσεων να παίρνουνε τις πιο ποικίλες μορφές και τα πιο ποικίλα προγράμματα ανάλογα με τις ιστορικές ιδιομορφίες της κάθε χώρας. Στη δική μας χώρα δεν μπόρεσαν να βρουν ένα οποιοδήποτε έδαφος παρά μόνον με τον αρχειομαρξιστικό μανδύα.

Η δημόσια «τροτσκιστική» εμφάνιση του Αρχαιομαρξισμού στα τέλη του περασμένου χρόνου κάτω από την πίεση των εργατών της οργάνωσης αποκαμωμένων πια με το δετές πολυχρόνιο της «μόρφωσης», είναι μια τέλεια μασκαράτα, που όμοια με τούτην, αληθινά, ο σύντροφος Τρότσκι δε θα μπορούσε να περιμένει από άλλη χώρα, έξω από τη δική μας χώρα των «φαντασιοπλήκτων»^[E] εμπορομεσιτών.

Αφού ο δημόσιος επιτέλους Αρχαιομαρξισμός διαπίστωσε στην πρώτη του προγραμματική διακήρυξη («Πάλη των Τάξεων», 1 φυλ. σ. 1), μαζί με την ανάπτυξη της πορνείας και της ανηθικότητας, και μια «ορμητική ανάπτυξη του βιομηχανικού ελληνικού καπιταλισμού ύστερα από την σταθεροποίηση» σε πείσμα των αντιθέτων κρισίμων γεγονότων πανθομολογημένων και από τους αστούς, έρχεται

ύστερα με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο και με ναρκίσεια αυταρέσεια να επισφραγίσει όλη την άθλια 8ετή ιστορία του χωρίς ούτε κατά κεραιά να την αναίρει ούτε στα πιο επαίσειχυντά της σημεία:

«Η οργάνωσή μας **αναπτυχθείσα μέσα σε μια δεκαετία, με τις προσπάθειες και τις θυσίες χιλιάδων αγωνιστών** αποτελεί σήμερα τη μόνη εγγύηση για την καθοδήγηση της εργατικής τάξης στον αγώνα της για την τελική της απελευθέρωση», («Πάλη των Τάξεων» Νο 4 σελ. 1).

«Η οργάνωσή μας **με την ιστορία του διαρκούς συστηματικού και συνεπούς αγώνος τον οποίο σήμερα διεξάγει σε όλα τα επίπεδα...**» («Εργατικό Βήμα» Θεσ/νίκης, 2 φυλ., σ. 1).

Για την συστηματικώς ασκηθείσα ατομική τρομοκρατία κατά του Κόμματος, για τη διάλυση του Ιδρυτικού συνεδρίου της επαναστατικής Γεν. Συνομοσπονδίας, για τις επιδρομές ενάντια σε συνελεύσεις επαναστατικών σωματείων και τις αιματηρές επιδρομές στο Εργατικό Κέντρο Θεσ/νίκης το 1928 και 1929, ο «τροτσκιστικός» αρχειομαρξισμός έχει μόνον τούτη την αυτοκριτική να κάμει:

«Δεν είμαστε πατσιφιστές και πολλές φορές αναγκαστήκαμε ν' απαντήσουμε με τη βία στις αισχρές συκοφαντίες... Ποτέ όμως η βία δεν ξεπέρασε ένα γερό ξυλοκόπημα» («Πάλη των Τάξεων», 4 φυλ., σ. 2).

«Επειδή... σύντροφοι... αναγκάστηκαν ν' αντιμετωπίσουν με το ξύλο ορισμένους κακοήθεις κι άχρηστους στο κίνημα τύπους... αυτό δεν σημαίνει ότι έχει ως αρχήν της την ατομική τρομοκρατία» (2 φυλ., σ. 2).

Επίσημα πια εδώ διακηρύσει ο Αρχαιομαρξισμός ότι την περιορισμένη ως τώρα «εργασία» του θα τη συνεχίσει «σε όλα τα επίπεδα», μη έχοντας βέβαια για αρχή του την ατομική τρομοκρατία γενικά (που κανένας δεν μπορεί να του αποδώσει σοβαρά μια τέτοια κατηγορία, αφού ούτε μια τρομοκρατική πράξη κατά αστού ή οργάνου της αστικής εξουσίας έχει διαπράξει), αλλά έχοντας πάντα για βασική αρχή την ατομική τρομοκρατία ενάντια στους επαναστάτες εργάτες και την ομαδική τρομοκρατία ενάντια στις επαναστατικές οργανώσεις του προλεταριάτου. Ταυτόχρονα συνεχίζει και στο συνδικαλιστικό την παλιά του γραμμή με τη δημιουργία αιρετικών αρχειομαρξιστικών σωματείων, με την προσχώρησή τους στην Κίτρινη Γεν. Συνομοσπονδία, στο Πανεργατικό της Θεσ/νίκης (του τελευταίου η διοικητική κλίμακα από φόβο μη χάσει τη διοίκηση δεν δέχθηκε την προσχώρηση των «Συνεργαζομένων» αρχειομαρξιστικών σωματείων).

Όταν μέχρι το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς ο σ. Τρότσκι μαζί με τον Λένιν διεύθυναν την πάλη του Διεθνούς προλεταριάτου, όταν από το 1923 κι έπειτα η υπό τον σ. Τρότσκι Αριστερή Αντιπολίτευση αγωνιζότανε ενάντια στην ολέθρια γραμμή των επιγόνων, όταν ακόμη ο αντιπολιτευτικός αγώνας μέσα στη Κ. Δ. έπαιρνε διεθνή επέκταση, όλον αυτόν τον καιρό ο αρχαιομαρξισμός αγνοούσε ολότελα και Κ. Δ. και Αντιπολίτευση και Τρότσκι και δεν αισθάνθηκε ποτέ την ανάγκη να υποβάλει στην κρίση της Διεθνούς κι ύστερα της Αντιπολίτευσης τις «διαφωνίες» του με το Κ.Κ.Ε. πάνω στην καλύτερη «καθοδήγηση της εργατικής τάξης στον αγώνα για την τελική της απελευθέρωση». Τις μυστικές μορφωτικές μεταφράσεις του Λένιν τις διαδέχεται ως έμβλημα του αρχαιομαρξισμού ο δημόσιος «τροτσकुισμός» από τότε που ο Τρότσκι βρίσκεται πια έξω από την οργάνωση της Διεθνούς πολέμιος της Διοίκησής της και οι εργάτες της αρχαιομαρξιστικής οργάνωσης αποκάμανε με το «μορφωτικό» πολυχρόνιο των συνεχών 8 ετών και ζητούνε μια δημόσια εμφάνιση σύμφωνη στη φόρμα της με την κομμουνιστική φρασεολογία που σκέπαζε σ' όλο αυτό το διάστημα τη μη κομμουνιστική πράξη του αρχαιομαρξισμού. Αν ο Τρότσκι βρισκότανε σήμερα επικεφαλής της Κ.Δ. και την Διεθνή Κομμουνιστική Αντιπολίτευση έξω από την Κ.Δ. την είχε οργανώσει η γερμανική δεξιά (Μπράντλερ, Ταλχάϊμερ), ο Αρχαιομαρξισμός θα ύψωνε δημόσια την μπραντλεριανή σημαία. Και τότε θα είχε βρει, πραγματικά τη γνήσιά του έκφραση. Ο Μπράντλερ όμως αποτελεί μια μικρή εθνική τάση και το διεθνές του κύρος είναι πολύ μικρό για να σκεπάσει τις πολύ μεγάλες ασχήμιες του Αρχαιομαρξισμού. Γι' αυτό και ο αρχαιομαρξιστής μας γαΐδαρος χρειάζεται την αριστερή λεοντή της Διεθνούς Αντιπολίτευσης για να συνεχίσει στις σημερινές συνθήκες το παλιό του πολιτικό λαθρεμπόριο.

Ο Αρχαιομαρξισμός είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένος με τη μικροαστική «ηθική» αγανάχτηση για τις αρνητικές πλευρές του Κόμματος που συχνά τις εξατομικεύει καταντώντας σε προσωπικές ραδιουργίες και διαβολές. Αλλά είναι ακατανόητος δίχως την ιδιαίτερή του μασονική οργανωτική μορφή. Η οργάνωση αυτή θυμίζει πολύ τις μυστικές συνωμοτικές αιρέσεις των Καρμπονάρι και των Φιλικών. Ομάδες, πυρήνες, υποπυρήνες, συνεργεία, κλιμακωτά, με μέλη που δεν γνωρίζουν άλλον έξω από τον ομαδάρχη τους, διορισμένον από τα άνω, κανένας έλεγχος της βάσης, κανένα αντιπροσωπευτικό σώμα, μυστικοπάθεια και ιεραρχία κλειστών κύκλων Τεκτονικής Στοάς: το γραφειοκρατικό σύστημα στην πιο αστεία του υπερβολή. Δεν υπάρχει παράδοση άλλη που οι αρχηγοί του να αγωνίζονται σήμερα για να τη διατηρήσουν με τόσο λυσσασμένο πείσμα όσο τον γραφειοκρατικό μασονικό αυτό τύπο

της οργάνωσης (βλέπε τα πύρινα συμβολικομυστικιστικά άρθρα του οργάνου των κατά των «φραξιονιστών» που τόλμησαν να ζητήσουν οργανωτικό δημοκρατισμό). Όποιος γνωρίζει έστω και λίγο τους τεράστιους αγώνες που διεξήγαγε ο Τρότσκι και η Αριστερή Αντιπολίτευση στο Ρωσικό Κ.Κ. και στην Κομμουνιστική Διεθνή για την ενδοκομματική δημοκρατία^[21] και τον φαυλοκρατικό αληθινά τρόπο με τον οποίο η Αντιπολίτευση καταδικάστηκε από το Στάλιν για το «φραξιονισμό» της, αυτός μπορεί να καταλάβει πόσο γελοίοι αρλεκίνοι είναι οι αρχηγοί του αρχαιομαρξισμού ντυμένοι την τροτσκιστική τους αμφίεση. Ο συνωμοτικός και αυστηρά ιεραρχικός τύπος οργάνωσης προσιδίασε στις αστικές επαναστατικές αιρέσεις του 18ου και 19ου αιώνα και σήμερα επιβίωσε στις Στοές των Ελεύθερων Τεκτόνων. Οργανώσεις αστικές που διατηρήσανε αυτόν τον τύπο στα μετεπαναστατικά στάδια της αστικής τάξης είναι καθαρά αντιδραστικές οργανώσεις (βλ. άρθρο του Λ. Τρότσκι «Μασωνία και Κομμουνισμός στην Imprekor»). Οι πολιτικές οργανώσεις της εργατικής τάξης αντίθετα, διακρίθηκαν πάντοτε για τη δημοκρατική τους συγκρότηση και η αναγκαία σύσφιξη των συγκεντρωτικών τους δεσμών σε περίοδο παρανομίας δεν καταργεί καθόλου τη δυνατότητα του ελέγχου της βάσης και την εκλογικότητα των υπεύθυνων οργάνων. Η πνευματική μυστικότητα και η γραφειοκρατική ιεραρχία του αρχαιομαρξισμού ποτέ ως τώρα δε δικαιολογήθηκε από παράνομες συνθήκες ύπαρξης και εργασίας του (παράνομη ύπαρξη δεν είχε ποτέ ο Αρχαιομαρξισμός, αντίθετα απόλυτη ελευθερία απόλαυσε πάντα από την αστυνομία, ενώ εξάλλου παράνομη δράση εσημείωσε πάντα μόνον κατά τον κομμουνιστών, ποτέ κατά της αστικής εξουσίας). Αυτά είναι από το 'να μέρος μικροαστικά φαινόμενα που εξασφαλίζουν την άνανδρη απόκρυψη των αρχηγών και το ανεύθυνό τους, και από τ' άλλο φαινόμενα καθαρώς αντιδραστικά γιατί δημιουργούν αδιαπέραστους φραγμούς στην ανάπτυξη της προλεταριακής συνείδησης των μελών με την πάλη των ιδεών και την πολύπλευρη διαφώτιση των προβλημάτων του κινήματος. Το φαινόμενο της αυτοπαρανομοποίησης μερικών ηγετών και της μηχανικής γραφειοκρατικής συγκέντρωσης παρουσιάστηκε και μέσα στο κόμμα με τη σταλινική φράξια. Κι ήταν πολύ σωστή η διαπίστωση που έκαμε στα 1927 η πρώτη αντιπολιτευτική ομάδα του Κόμματος ότι «αρκετός αρχαιομαρξισμός υπάρχει και μέσα στο Κόμμα».

Επιτέλους σε αστειότητα δεν υπολείπεται κατά τίποτε από τον αρχαιομαρξιστικό «τροτσκισμό» η δικαιολογία της αντικομματικής στάσης του αρχαιομαρξισμού, δηλαδή η κομπαστική διακήρυξη ότι ο αρχαιομαρξισμός έχει ήδη κατανικήσει το Κόμμα και κατακτήσει την μεγαλύτερη επιρροή πάνω στο προλεταριάτο. Είναι γνωστό πως η υπεροχή αυτή εκδηλώθηκε τελευταία με τους ψήφους του αρχαιομαρξιστή υποψηφίου δημάρχου Θεσσαλονίκης που με βία έφτασαν το 1/10 των κομματικών ψήφων!^[21] Πολύ σωστά ένας

παλιός φίλος του «Σπάρτακου» θα ονομάτιζε τους αρχειομαρξιστές Δον-Κιχώτες που παίζουνε σαιξπήριους ρόλους!

Γίνεται φανερό από τα παραπάνω πως η διαπίστωση που κάνει για τον αρχειομαρξισμό, η σταλινική ομάδα – και που σε μεγάλο βαθμό τη συμμερίζονται πολλοί αντιπολιτευόμενοι σύντροφοι – ότι αποτελεί μια «αστυνομική» (Σιάντος) ή «φασιστική» οργάνωση («αρχειοφασισμός») είναι εσφαλμένη. Την ουσία του αρχειομαρξισμού δε θα μας την αποκαλύψει το μηχανικό αντίκρουσμα ορισμένων τρομοκρατικών ή και χαφιεδικών ακόμη ενεργειών διαφόρων αρχειομαρξιστών. Σε ένα τέτοιο συλλογισμό με το δίκιο τους οι εχθροί του Κόμματος θα μπορούσαν να μας απαντήσουν δείχνοντάς μας πολλές αδιαμφισβήτητες τρομοκρατικές πράξεις μελών και οπαδών του Κόμματος και τον όχι ασήμαντο αριθμό των βοηθών της μυστικής αστυνομίας πρώην μελών – και υπευθύνων μάλιστα κάποτε – του Κόμματος. Και όσο σφαλερό είναι να μην κάνουμε διάκριση των σοσιαλδημοκρατών και ρεφορμιστών από τους φασίστες για να καθορίσουμε αντίστοιχα την ταχτική μας απέναντι στους δύο αυτούς εχθρούς του επαναστατικού κινήματος («σοσιαλφασισμός!»), άλλο τόσο σφαλερό θα είναι να μιλούμε για «αρχειοφασισμό».

«Μπορούμε να πούμε ότι η σοσιαλδημοκρατία είναι η αριστερά πτέρυγα της αστικής κοινωνίας. Ο ορισμός τούτος θα είναι εντελώς σωστός, υπό τον όρο όμως μόνο να μην τον εννοούμε με τρόπο απλοϊκό: Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι η σοσιαλδημοκρατία... είναι υποχρεωμένη να λογαριάζει ως ένα ορισμένο σημείο όχι μόνο τη θέληση του πάτρωνά της, μα και τα συμφέροντα του προλεταριακού της εντολέα τον οποίο εξαπατά. Θα ήταν όμως παραλογισμός να ορίσουμε τη σοσιαλδημοκρατία ως «μετριοπαθή πτέρυγα του φασισμού». Γιατί τότε, πού τοποθετείται μέσα σε όλα αυτά η αστική κοινωνία; Για να προσανατολιστούμε, έστω και κατά ένα στοιχειώδη τρόπο, στην πολιτική δεν πρέπει να τα μαζεύουμε όλα σ' ένα σωρό, αλλά να διακρίνουμε ότι η σοσιαλδημοκρατία και ο φασισμός αποτελούν τους πόλους του αστικού μετώπου **(ενωμένους τη στιγμή του κινδύνου μα ωστόσο πάντα πόλους)**. Είναι ανάγκη να επιμείνουμε πάνω σ' αυτό σήμερα, ύστερα από τις εκλογές του Μαΐου 1928 όπου ο μεν φασισμός έπεσε, ανέβηκε δε η σοσιαλδημοκρατία, στην οποία μάλιστα το Κομμουνιστικό Κόμμα επρότεινε να κάνουν ενιαίο μέτωπο;» (L. Trotsky, L' Internationale Communiste apres Lenine, Paris, 1930, p. 207 – 208). Σφάλμα όμως ακόμη θα ήταν από θεωρητική άποψη και σφαλερή η τακτική που θ' απέρρευε από ένα τέτοιο σφάλμα, αν θεωρούσαμε τον Αρχειομαρξισμό σαν μια καθαρή ευρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία.

Ο Αρχαιομαρξισμός είναι ένα πρωτότυπο ελληνικό υποκατάστατο της Σοσιαλδημοκρατίας **σε μια περίοδο που το κομμουνιστικό κίνημα δεν έχει ακόμα φτάσει στην οριστική του ιδεολογική αποκρυστάλλωση.** Είναι δηλαδή ένα ρεύμα που ζητεί να τραβήξει την εργατική τάξη μακριά από τον επαναστατικό δρόμο προς τον ομορτισμό, μα έχει την ικανότητα με την εξωτερική «κομμουνιστική» του εμφάνιση να τραβά προς το μέρος του εργάτες και οπαδούς του Κόμματος με επαναστατική διάθεση, αλλά με ιδεολογική σύγχυση, που είναι συνέπεια των σφαλμάτων και εσωτερικών ελλείψεων του Κόμματος και του αδιαμόρφωτου ακόμα μέσα στο Κόμμα πολιτικού στερεώματος.

Από το γεγονός αυτό πηγάζει η παρδαλή σύνθεση της αρχαιομαρξιστικής οργάνωσης, οι πολλαπλές αντιφάσεις της και οι δυσκολίες στον καθορισμό μιας σωστής ταχτικής των κομμουνιστών απέναντί της, δυσκολίες που κατά τη γνώμη μου δεν έχουν υπερνικηθεί ακόμη ούτε μέσα στο «Σπάρτακο».

Το πρόβλημα της ταχτικής απέναντι στον Αρχαιομαρξισμό είναι για την Αντιπολίτευση πολύ σοβαρότερο παρά για το Κόμμα. Αν ο Αρχαιομαρξισμός, σαν επικίνδυνος αντίπαλος και σταθερό εμπόδιο στην επαναστατική συνειδητοποίηση των ελλήνων εργατών μπορεί να κατανικηθεί, η κατανίκησή του θα προέλθει μόνο από μια μαρξιστική Αντιπολίτευση του Κ.Κ.Ε. Ποτέ από την σταλινική γραφειοκρατία. Αυτή να τον τροφοδοτεί μόνο είναι ικανή με ολοένα καινούργιους οπαδούς.

Θεσσαλονίκη, 10-1-1931

ΑΡΧΕΙΟΜΑΡΞΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

Από την προηγούμενη ανάλυση βγαίνει το συμπέρασμα πως ο αρχαιομαρξισμός, και ιστορικά και ιδεολογικά και πολιτικά, βρίσκεται σε ασυμφιλίωτη έχθρα προς τον κομμουνισμό, κι αυτό παρόλη την εξωτερική κομμουνιστική του εμφάνιση. Η τέτοια εμφάνισή του απλώς και μόνο τον κάνει πιο επικίνδυνο εμπόδιο για τον κομμουνισμό, με τη σύγχυση που σκορπά ανάμεσα στα στοιχεία του προλεταριάτου που βρίσκονται στην πορεία της επαναστατικοποίησής τους.

Πάλι ιδεολογική ενάντια στον αρχαιομαρξισμό, αλύπητο ξεσκέπασμα της αληθινής του αντικομμουνιστικής – ομορτιστικής ουσίας, είναι ένα καθήκον για τους κομμουνιστές στη χώρα μας. Σκοπός μιας τέτοιας πάλης δεν μπορεί νάναι άλλος από κείνον που έχει η πάλη κατά της Σοσιαλδημοκρατίας στην Ευρώπη: διάλυση

της αντίπαλης οργάνωσης, κατάχτηση των εργατών της υπέρ του κομμουνισμού. Διόρθωση, εσωτερική μεταρρύθμιση του αρχαιομαρξισμού, μετατροπή του σε μια κομμουνιστική οργάνωση και συγχώνευσή της με το Κόμμα – είναι τετραγωνισμός του κύκλου. Παρόμοια όπως και απέναντι στη Σοσιαλδημοκρατία, οι κομμουνιστές μπορούν και οφείλουν να κατακτήσουν όχι την αρχαιομαρξιστική οργάνωση υπέρ του Κομμουνισμού, παρά τους εργάτες που αυτή παραπλανά.

Ο αρχαιομαρξισμός σαν οργανωτικό συγκρότημα μιας ιεραρχίας ορισμένων «στελεχών», σαν «πνεύμα εργασίας», κατά την έκφραση του αρχηγού του, σαν σύνολο ψυχολογικών και ιδεολογικών τάσεων ούτε άλλαξε, ούτε μπορεί να αλλάξει προς τα αριστερότερα. Μπορεί να υποστεί πολλές διαφοροποιήσεις, κάτω από τις επιδράσεις των μεταβαλλόμενων συνθηκών που τον καθορίζουν, **αλλά όχι προς τα αριστερά, προς τον κομμουνισμό.** Γιατί η φύση του και η γένεσή του κι ο λόγος της ύπαρξής του τον τοποθετούνε όχι απλώς έξω από τον κομμουνισμό μα και εναντίον του.

Ο αρχαιομαρξισμός θα υφίσταται δίπλα στο Κ.Κ.Ε. όσο καιρό θα διατηρούνται οι αντικειμενικές και υποκειμενικές συνθήκες που, όπως εξηγήθηκε πιο πάνω, τον εγέννησαν.

Γι' αυτό πιστεύουμε πως και οι διάφορες τάσεις των σχισματικών αρχαιομαρξιστών («φραξιονιστές εν γένει) που άρχισαν κιόλας λίγους μήνες πριν από τη δημόσια εμφάνιση του Αρχαιομαρξισμού να διεκδικούνε μια εσωτερική δημοκρατία στο Αρχείο και «διόρθωση της γραμμής του απέναντι στο Κόμμα, για να γίνει έτσι το Αρχείο μια αληθινή Αριστερή Αντιπολίτευση του Κ.Κ.Ε.» – είναι καταδικασμένες να ναυαγήσουνε. Τις τάσεις αυτές τις εκδηλώνουνε είτε απλώς δυσανεστήματα αρχαιομαρξιστικά στελέχη διεφθαρμένα όπως και οι άνθρωποι του «αππαράτ», είτε προλετάριοι που μόλις τώρα άρχισαν να ξεμακραίνουν από τα νεφελώματα του αρχαιομαρξιστικού μυστικισμού.

Το ίδιο ναυάγιο περιμένει δίχως άλλο και τις προσπάθειες του Διεθνούς Γραφείου της Αριστερής Αντιπολίτευσης να κάνει την αρχαιομαρξιστική οργάνωση κομμουνιστική και μάλιστα αντιπολιτευτική. Οι τέτοιες προσπάθειες φαίνονται καθαρά στο γράμμα του Διεθνούς Γραφείου προς την οργάνωση των Αρχαιομαρξιστών το δημοσιευμένο στο δεύτερο φύλλο του εσωτερικού Δελτίου της Διεθνούς Αντιπολίτευσης της (Αριστεράς).

Το πείραμα αυτό του Διεθνούς Γραφείου, εκτός από τον καιροσκοπικό χαρακτήρα του, πρέπει να το πούμε καθαρά ότι δεν στηρίζεται σε άγνοια των πραγμάτων των ελληνικών, παρά **πηγάξει από μια απόλυτα εσφαλμένη εκτίμησή τους.** Το

αποτέλεσμα της σημερινής θέσης του Διεθνούς Γραφείου είναι τριπλό: Πρώτα, σκορπίζει μια **πρωτοφανή σύγχυση** γύρω από τα προβλήματα του επαναστατικού κινήματος της χώρας μας που μόλις πρόσφατα η Αντιπολίτευση του Κ.Κ.Ε. είχε αρχίσει να τα διαφωτίζει χρησιμοποιώντας διαλεχτικά μέσα στις εθνικές συνθήκες τις απόψεις και την επαναστατική μαρξιστική μέθοδο της ρωσικής και διεθνούς αριστεράς. Ύστερα, **στερεώνει στις αρχειομαρξιστικές αυταπάτες** πολλούς προλετάριους που βρίσκονταν στις απαρχές του ορθού επαναστατικού προσανατολισμού τους, δηλαδή προς τον κομμουνισμό και το κόμμα. Τέλος, **δυσφημεί την ιδέα της Αριστερής Αντιπολίτευσης** μέσα στη συνείδηση των εργατών του Κόμματος που την αντιπολίτευση την ταυτίζουνε πια τώρα με τη γνώριμή τους αντικομμουνιστική τάση του αρχειομαρξισμού.

Αν όμως στην κατ' αρχήν θέση μας απέναντι στον αρχειομαρξισμό ο «Σπάρτακος» ομόθυμα εχάραξε μια σωστή γραμμή αποκρούοντας την πρόταση του Διεθνούς Γραφείου για συγχώνευση με τους αρχειομαρξιστές και συνεχίζοντας την καταπολέμηση της αρχειομαρξιστικής τάσης, αντίθετα στο ζήτημα της ταχτικής απέναντι στον αρχειομαρξισμό επικρατήσανε ανάμεσά μας αντιλήψεις πολύ σφαλερές που δε διαφέρουνε καθόλου από τις αντιλήψεις της σταλινικής γραφειοκρατίας του Κόμματος.

Πραγματικά, η πραχτική των περισσοτέρων μελών και οπαδών του «Σπάρτακου», παρ' όλες τις διακηρύξεις μας ότι η πάλη κατά του αρχειομαρξισμού πρέπει να γίνει πάνω στο ιδεολογικό πεδίο και με διαφωτισμό των παρασυρμένων, καταλήγει στο να δημιουργεί ένα σινικό τείχος ανάμεσα σ' εμάς και στους αρχειομαρξιστές εργάτες και αντί να τους αποσπά από την αντίπαλη οργάνωση τους προσκολλά σ' αυτή σφιχτότερα.

Συχνότερα η εργασία μας στο πεδίο αυτό της κατάκτησης αρχειομαρξιστών εργατών θεωρείται ματαιοπονία. Μεταξύ μας καλλιεργείται και γίνεται από πολλούς δεκτή η ιδέα πως οι αρχειομαρξιστές εργάτες είναι πιο επικίνδυνοι κι από τους κίτρινους και βρίσκονται πιο μακριά μας κι από τους ταξικά ασυνείδητους (λ.χ. σαν τους φασίστες όπως θα έλεγαν οι σταλινικοί), ότι πρέπει να δημιουργήσουμε ένα ειδικό καθαρτήριο και να καθορίσουμε ιδιαίτερη πολυχρόνια δοκιμασία για τους στρατολογούμενους από τον αρχειομαρξισμό οπαδούς μας, ότι πρέπει με επιμέλεια να προφυλάξουμε τις επαναστατικές οργανώσεις μας –και τις επαγγελματικές- από την είσοδο των αρχειομαρξιστών που απειλούνε να τις καταχτήσουν και να μη δεχτούμε τη συγχώνευση των επαναστατικών με τα αρχειομαρξιστικά συνδικάτα όταν τα μέλη των δευτέρων είναι περισσότερα κ.τλ.

Οι αντιλήψεις αυτές είναι συνέπεια από μια ελαττωματική εκτίμηση για τις ιδιομορφίες που έχει ο αρχειομαρξισμός σαν υποκατάστατο μιας ελληνικής Σοσιαλδημοκρατίας. Ξεχνιέται δηλαδή ολότελα το γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος από τους εργάτες οπαδούς του αρχειομαρξισμού και ασφαλώς οι περισσότεροι από τους συνδικαλισμένους μέσα σε αρχειομαρξιστικά σωματεία εργάτες και τους οπαδούς της αρχειομαρξιστικής συνδικαλιστικής παράταξης είναι προλετάριοι που έχουνε μια επαναστατική προδιάθεση, μα που πιστεύουν το Αρχείο για τη μόνη αληθινή κομμουνιστική οργάνωση και αρκετοί απ' αυτούς είναι έτοιμοι να θυσιαστούνε γι' αυτήν στο όνομα του Κομμουνισμού. (Και πραγματικά τον τελευταίο καιρό δεν λείπουνε και τέτοια θύματα). Όλοι αυτοί οι εργάτες βρίσκονται πολύ πιο κοντά και στον Κομμουνισμό και στο Κόμμα –ας τους είπαν να το πολεμάνε- από τους λοιπούς εργάτες που έχει να καταχτήσει ο Κομμουνισμός. Ακόμη κι από τους κοινούς σοσιαλδημοκράτες εργάτες στην Ευρώπη – μολονότι και εκείνοι μιας ομορφοπολιτικής οργάνωσης οπαδοί είναι στην Ελλάδα. Και μάλιστα **πρέπει από τους πρώτους να καταχτηθούνε** αυτοί από τον Κομμουνισμό, γιατί η κατάταξή τους κάτω από την ψευτοεπαναστατική σημαία του Αρχαιομαρξισμού σκορπίζει σύγχυση και εμποδίζει ως ένα βαθμό την επαναστατική συνειδητοποίηση των άλλων έξω από τον ταξικό αγώνα εργατών.

Δεν υπάρχει άλλο μέσο αποτελεσματικότερο για την εκμηδένιση του Αρχαιομαρξισμού από την απόσπαση των πιο πάνω οπαδών του.

Και δεν υπάρχει μεγαλύτερη ενίσχυση στον Αρχαιομαρξισμό από το συνταυτισμό που και οι σταλινικοί και οι περισσότεροι φίλοι του «Σπάρτακου» από κοινού κάνουν των υγιών παραπλανημένων προλεταρίων με την αρχειομαρξιστική διεφθαρμένη γραφειοκρατία.

Ο συνταυτισμός αυτός είναι ανάμεσά μας λείψανο από την παλιά κομματική παράδοση που κάθε αρχειομαρξιστή εργάτη τον είχε κάνει βαθύτατα μισητό πρόσωπο, που ενάντια σ' αυτό επιτρεπότανε όλα τα μέσα, όσα και ο αρχειομαρξισμός χρησιμοποιούσε ενάντια στο Κόμμα.

Μα είναι απολύτως αδύνατος κι ο πιο στοιχειώδης προσανατολισμός στο ζήτημα του Αρχαιομαρξισμού, αν δεν εγκαταλείψουμε οριστικά και ειλικρινά την ολέθρια αυτή παράδοση, που οδήγησε σε τόσους εξωφρενισμούς και καθόλου δεν τον εξασθένησε.

Θεσσαλονίκη, 20-2-1931

Π. ΠΟΥΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Σημειώσεις

[A] Το επιχείρημα είναι από τα δυνατότερα του αστικού τύπου και αντιτάσσεται σε όλα τα κομμουνιστικά κόμματα. Μα ποιός όμως αντιπολοτευόμενος θα περίμενε να το ιδή στη «Verite» Φιλοτεχνημένο από τον ψευδώνυμον Ray έτσι; «Le PCG ne vit que par l' appui de l' I.C. » (Το ΚΚΕ αν ζη, ζη μόνο με την υποστήριξη – εννοεί τεχνική Π.Π. – της Κομμουνιστικής Διεθνούς);

[B] Είναι αξιοπρόσεχτο ότι στη «Σοσιαλιστική Διάσκεψη» της Θεσσαλονίκης που συγκλήθηκε στις αρχές τούτου του μηνός ο Στρατής αναγκάστηκε μπροστά στην επιμονή του Ν. Δημητράκου ενός από τους πρώτους γενικούς γραμματείς του Κόμματος να ομολογήσει ότι πραγματικά η παράταξη του στην ΠΟΣ και στη ΓΣΕ πολεμώντας το ΚΚΕ απέδειξε πως δεν έχει συνείδηση ταξική. Και όμως η παράταξη αυτή αποφασίστηκε κατά πρόταση Πασαλίδη να αποτελέσει τη βάση της εκατοστής αυτής απόπειρας για δημιουργία Σοσιαλιστικού Κόμματος στην Ελλάδα.

[Γ] Τους όρους «τυχοδιώκτες», «τυχοδιωκτισμός» χρησιμοποίησε και η σοσιαλιστική δεξιά μέχρι το 1923 αλλά με έννοια περισσότερο ηθικολογική-μικροαστική και με σκοπό να δυσφημήσει γενικά κάθε αριστερή τάση και την επαναστατικά προσανατολισμένη βάση του Κόμματος που δεν ανεχότανε την απομάκρυνση από την πολιτική γραμμή της Κ.Δ.

Έξω από κάθε ιντιβιντουαλιστική ηθικολογία, ο πολιτικός τυχοδιωκτισμός στο επαναστατικό κίνημα είναι η πιο παιδαριώδης και πιο ανεύθυνη μορφή του υπεραριστερισμού για τον οποίο σωστά ο Λένιν είπε ότι και αντικειμενικά οδηγεί σε οπορτουνιστική παθητικότητα, μα και υποκειμενικά ξεκινά, όπως και ο δεξιός οπορτουνισμός, από μία βαθύτατη δυσπιστία στις δυνάμεις των μαζών και του επαναστατικού του κόμματος (Infantilismus – παιδική ασθένεια).

[Δ] Όσο για τη μεταφραστική ευσυνειδησία και τη φιλολογική αξία των μεταφραστών του «Αρχείου του Μαρξισμού» πείθεται κανένας πως είναι μηδαμινές φτάνει ν' ανοίξει ένα οποιοδήποτε τόμο του.

[Ε] «Είναι γνωστή η φαντασιοπληξία των λαών της Νότιας Ευρώπης» έλεγε ο Κ. Μαρξ στη «*Revolution en Espagne*» [Επανάσταση στην Ισπανία Α.Μ.] Μα ο χαρακτηρισμός ταιριάζει στο δικό μας λαό όσο σε λίγους άλλους.

[ΣΤ] L. Trotsky, *L' Internationale Communiste après Lenine*, Paris 1930, p.241-255 [Η Κομμουνιστική Διεθνής μετά το Λένιν Α.Μ.]

[\[Z\]](#) Ένα μέρος από τους 300 ψήφους ο αρχιομαρξιστής υποψήφιος απόσπασε από αγράμματους παλιούς οπαδούς του Κόμματος με καθαρή πολιτική απάτη: άφησε να τον περάσουν για τον κομματικό υποψήφιο.